

ИЗ РЕПЕРТУАРА

*Ф. М.
СТОРОЖИНСКОГО*

УКРАИНСКИЕ НАРОДНЫЕ ПЕСНИ

М У З Г И З • 1 9 6 3

ИЗ РЕПЕРТУАРА И. С. ПАТОРЖИНСКОГО

УКРАИНСКИЕ
НАРОДНЫЕ
ПЕСНИ

ДЛЯ БАСА
В СОПРОВОЖДЕНИИ ФОРТЕПИАНО

ГОСУДАРСТВЕННОЕ МУЗЫКАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
Москва 1963

*Составление и общая редакция
ГАЛИНЫ ПАТОРЖИНСКОЙ*

И. С. ПАТОРЖИНСКИЙ

(1896—1960)

Народный артист Советского Союза Иван Сергеевич ПАТОРЖИНСКИЙ, по праву причисленный к корифеям украинской сцены, представляет собой одну из наиболее ярких фигур, которыми гордится советская театральная культура. Он вписал блестящую страницу в историю советского вокального искусства, обогатил его сокровищницу новыми творческими ценностями.

Сын простого екатеринославского типографа, И. С. Паторжинский с юношеских лет проявлял горячее стремление к музыке, к пению. Среднее образование он получил в семинарии в Екатеринославе (теперь Днепропетровск). Уже тогда молодой певец активно участвовал в музыкальной жизни города, выступал в концертах. На одном из таких концертов его услышала З. Н. Малютина — ученица известного профессора Московской консерватории Мазетти, — популярная в то время как педагог-вокалист. Эта встреча решила дальнейшую судьбу будущего артиста: он был принят в консерваторию.

Гражданская война прервала занятия молодого певца. Екатеринославский Совет рабочих, крестьянских и солдатских депутатов сформировал фронтную труппу артистов для обслуживания частей Красной Армии. И. С. Паторжинский вошел в нее в качестве певца-солиста. Его голос звучал на импровизированных эстрадах, вдохновляя бойцов в их борьбе с врагом.

Когда с украинской земли были изгнаны остатки интервентов, Паторжинский возобновил занятия в консерватории и в 1923 году ее окончил.

Начинается самостоятельная творческая жизнь. Паторжинский организует хор любителей в составе 150 человек и сам становится его дирижером.

С 1925 года Иван Сергеевич пел в Харьковском оперном театре, а с 1935 года почти до конца жизни — в Киевском театре оперы и балета имени Т. Г. Шевченко. На оперной сцене и раскрылся его многогранный талант.

В золотой фонд исполнительского искусства вошла галерея вокально-сценических образов, созданных большим талантом И. С. Паторжинского: Ме-

фистофель в опере «Фауст», Базилио в «Севильском цирюльнике», «Мельник» в «Русалке», Фигаро в «Свадьбе Фигаро»; в опере Бородина «Князь Игорь» Паторжинский пел три партии — Кончака, Галицкого и Скулы; в опере Мусоргского «Борис Годунов» слушатели запомнили его глубокое исполнение заглавной партии и стихийную силу его Варлаама. С огромным мастерством исполнял он партии Тараса Бульбы в одноименной опере Лысенко, Кочубея в «Мазепе», Выборного в «Наталке-Полтавке»... Дьяк Гаврило в опере Данькевича «Богдан Хмельницкий», Валько в «Молодой гвардии» и, наконец, неповторимый по сочности красок Иван Карась в опере Гулак-Артемовского «Запорожец за Дунаем» — все эти и многие другие сценические творения снискали И. С. Паторжинскому заслуженную славу тонкого, вдумчивого художника.

Музыкальная критика всегда отмечала основную черту его творчества: умение слить воедино выразительные средства голоса, богатейшую музыкальность и пронизательный сценический талант. Истинный художник, он умел глубоко понимать идейную сущность образа и жить на сцене жизнью своего героя, правдиво и искренне раскрывая многообразие человеческих чувств и страстей. В то же время Паторжинский был строг, последователен и лаконичен в отборе выразительных средств. Большое внимание уделял он внешнему облику своих героев. Мельчайшие штрихи грима и детали костюмов всегда были предметом его забот и внимания. Искусством дикции Паторжинский владел в совершенстве как в прозе, так и в пении. Например, в партии Ивана Карася он сумел добиться естественного, почти неощутимого перехода от прозы к пению и от пения к прозе благодаря тому, что фраза его была яркой, выпуклой и до предела ясной.

Все сценические образы, такие разные по существу, индивидуальные по характеру, имели в то же время общие роднившие их черты: народность и подлинно реалистические принципы воплощения. Иван Сергеевич был прямым наследником и про-

должателем славных традиций великих корифеев украинского народного театра и прославленной русской оперной школы.

Народный юмор и теплый лиризм нашли в лице Паторжинского очень тонкого выразителя. Великолепный исполнитель комедийных и драматических ролей в народных операх, он мог быть и величественным, глубоко трагическим Тарасом Бульбой, и неподражаемым в своем комизме Карасем. В его исполнении просто и задумчиво звучала народная песня — и веселая и грустная. Народная песня — это область, в которой с огромной впечатляющей силой раскрылся самобытный талант выдающегося певца-артиста.

Широка и плодотворна была концертная деятельность И. С. Паторжинского. Его голос звучал в концертных залах, заводских и колхозных клубах, в частях Советской Армии, в эфире с первых дней организации радиовещания. Артист завоевывал все большую любовь и признание народа. Его чудесный голос, его песня радовали сердца. Они одинаково известны и близки труженику полей, рабочему, интеллигенту. Не было человека на Украине, от ребенка до глубокого старика, кто бы не улыбнулся радостно, когда со сцены или из радиоприемника лились звуки знакомого голоса.

Значительное место в творческой биографии Паторжинского занимает его педагогическая деятельность. В качестве профессора Киевской консерватории Иван Сергеевич стяжал себе славу вдумчивого воспитателя. Взлелеянная его щедрым даром плеяда молодых певцов благоговейно несет знамя оперного искусства, полученное из рук любимого учителя и друга.

Характеристика жизненного пути замечательно артиста не была бы полной, если бы мы не ска-

зали о большой государственной и общественной работе, которую неутомимо проводил И. С. Паторжинский. Четыре раза он избирался депутатом Верховного Совета УССР. Он был основателем Украинского театрального общества и в течение 10 лет им руководил. Все годы И. С. Паторжинский вел большую шефскую работу на заводах, в колхозах, в частях Советской Армии.

Партия и правительство высоко оценили деятельность Ивана Сергеевича Паторжинского. За выдающиеся заслуги в развитии советского искусства он был награжден орденом Ленина, тремя орденами Трудового Красного Знамени, был удостоен звания лауреата Государственной премии.

Верный сын украинского народа, Иван Сергеевич всем сердцем любил свою многонациональную страну. Он был горячим советским патриотом, настоящим гражданином, связанным всей своей жизнью с жизнью народа. И его труд не умрет никогда. Еще долго-долго мы будем слышать его чудесный волнующий голос, еще многие десятилетия его песня будет сопутствовать труду советских людей.

*

В предлагаемый сборник входят украинские народные песни дооктябрьского и послеоктябрьского периодов в обработке украинских композиторов-классиков и советских авторов.

Музыкальная и литературная редакция песен сохранена в интерпретации певца. Последовательность песен в сборнике повторяет одну из исполнявшихся И. С. Паторжинским программ тематического концерта «Украинская народная песня».

Галина ПАТОРЖИНСКАЯ

ЗА ГОРОЮ, ЗА КРУТОЮ

(Про пана Саливона)

Обработка Л. РЕВУЦКОГО

Andante

Голос

Ф-п.

За го - ро - ю,
за кру - то - ю ко - са - рі ко - си - ли,
во - ни в па - на Са - ли - во на та й со - бі хлі - ба про - си - ли. си - ли.

1. За горою, за крутою
Косарі косили,
Вони в пана Саливона
Та й собі хліба просили. } 2 p.
2. Ой косили косарики
Та й півтори неділі,
Не бачили косарики
Та й хліба ні скорини. } 2 p.
3. Ой косили косарики
Та й радили раду,
Та й убили Саливона
Та й за всю ой громаду. } 2 p.

БАЛАДА ПРО ДОВБУША

Обработка Д. ЗАДОРА

Andante maestoso

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music features a series of chords and melodic lines with accents and slurs. Below the bass staff, there are three instances of the word "slit." with a vertical line and a downward-pointing arrow, indicating a specific performance technique. The system concludes with a measure marked "rit." (ritardando) and a dynamic marking "dim." (diminuendo).

a tempo

The second system includes a vocal line in the bass clef and piano accompaniment in both treble and bass clefs. The key signature remains two flats, and the time signature is 3/4. The vocal line has the following lyrics: "Ой по-під гай зе-ле-вень кий, ой по-під гай зе-ле-". The piano accompaniment features a steady bass line and chords in the right hand. A dynamic marking "p" (piano) is present in the piano part.

The third system continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line has the following lyrics: "-вень кий хо-дить Дов-буш мо-ло-день кий,". The piano accompaniment continues with chords and a bass line. The system ends with a final chord in the piano part.

хо . дить Дов . буш мо . ло . день . кий . На ні . жень . ку на . ля .

. га є , на ні . жень . ку на . ля . га є ,

то . пір . цем ся під . пи . ра є , та й на хлопців він гу . ка . є :

Росо ріу mosso

mf

„Бе-ріть ме-не на то-по-ри, за-не-сіть ня вчор-ні

mf

го-ри, вчорні го-ри за-не-сіть ня,

на дро-бен мак по-сі-чіть ня. Ой ви, хло-пці, па-м'я-

f

- тай-те, за на-род чес-ний вста-вай-те!

Ба . га . чів, па . нів ру . бай - те і бід . но . ті по . ма .

. га й . те !"

mf

8

molto cresc.

rubato

8 *molto dim e rit.*

Темпо I

Ой по . під гай зе . ле - нень кий, ой по . під гай зе . ле -

cresc.

- нень кий хо . дить Дов . буш мо - ло - день кий,

mf

f

хо . дить Дов . буш мо . ло - день кий.

ff

ТА НЕ ЖУР МЕНЕ, МОЯ МАТИ

Обработка Н. ЛЫСЕНКО

Moderato

p *espressivo*

cresc. *dim.* *p*

p

Та не жур ме . не, мо . я ма . ти,

бо я й сам жу - рю - ся, ой як ви .

йду за во - ро - та, од віт -

- ру ва - лю - ся.

pp

Та не жур мене, моя мати,
 Бо я й сам журюся,
 Ой як вийду за ворота,
 Од вітру валюся.

Ой осідлаю кониченька,
 Коня вороного,
 Нехай несе в чисте поле
 Мене, молодого.

В чистім полі тирса шумить,
 Катран зеленіє,
 В чистім полі своя воля,
 Що й серце німіє.

ПРО РЕВУХУ

Обробка Л. РЕВУЦКОГО

Andante (♩ = 76)

1. Гей, ви - ї - хав Ре - ву - ха на ко - ні гу -
3. По - дай, Са - во, ко - ня жва - во, не - хай ме - не

poco a poco accelerando

ля - ти, пе - ре - ві - сив че - рез пле - чі са - гай - дак ба -
зна - ють! Ко - ли вся - ду на бор - зі - їм, жи - ли мні здри -

Приспів
Con moto

га - тий. Грай, мо - ре, чор - не мо - ре,
га - ють!

бі - ле мо - ре, га - лак - гі - да, гей! Ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла,

mf Темпро I

га - лак - гі - да, гу! 2. Ко - ні си - ві, по - ло - ві - і, гні - ді - ї і
4. Ех ти, Гуль - до мо - я лю - ба, як на те - бе

poco a poco accelerando

чор - ні, всіш - те ж ме - не, щоб не ту - жив Ре - ву - ха мо -
вся - ду, но - сиш ме - не по всіх міс - цях, ні - ко - ли не

f Con moto

- тор - ний. Грай, мо - ре, чор - не мо - ре, бі - ле мо - ре, га - лак - гі - да,
впа - ду.

гей! Ла - ла - ла ла, ла, ла, ла, ла, га - лак - гі - да, гу!

ОЙ НЕ ПУГАЙ, ПУГАЧЕНЬКУ

Обработка Н. ЛЫСЕНКО

Adagio

Piano introduction in D major, 2/4 time. The piece begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a simple harmonic accompaniment. A fermata is placed over the final chord of the introduction.

Vocal and piano accompaniment for the first line. The vocal line starts with a piano (*p*) dynamic and includes the instruction *con duolo*. The piano accompaniment is marked *ben legato*. The lyrics are: Ой не пугай, пугаченьку, ой (i) не пугай,

Vocal and piano accompaniment for the second line. The vocal line is marked *molto espressivo* and *mf*. The piano accompaniment is also marked *mf*. The lyrics are: пугаченьку, в зеленому байра-

p

- чень - ку .

pp

Ой не пугай, пугаченьку,
 Ой (i) не пугай, пугаченьку,
 В зеленому байраченьку.

„Ой як мені не пугати,
 Ой (i) як мені не пугати,
 Що все гори та байраки.

Ніде мені гнізда звити,
 Ніде мені гнізда звити
 І діточок розплодити“.

Ішла вдова долиною,
 Ішла вдова долиною
 З маленькою дитиною.

Сіла вдова оддыхати,
 Сіла вдова оддыхати,
 З своїм сином розмовляти.

„Ой сину мій милесенький,
 Ой сину мій милесенький,
 Де твій батько ріднесенький?“

*.) Эти два такта выпускались.

ПРО КУПЕРЯНА

Обробка Н. ЛЫСЕНКО

Allegretto

Andante (♩=88)

Не - хай же нас

бог ря - ту - є, що наш бать - ко не - стат - ку - є;

poco a poco stringendo

бе - ре Ива - на і Дем' - я - на, Пав - ла, Гри - ця і Сте - па - на,

Яць - ка, Стецька і Гав - ри - ла, і Ки - ри - ла, і Да - ни - ла,

Пет - ра, Ми - тра і Ар - хи - па, Хо - му, Лев - ка і Та - ра - са,

Га - ра си - ма, О - па - на - са, Мак - си - ма, О - мель - ка,

rit.

Risoluto

ще й Те - реш - ка. *f* *>* Зі - бра - ла - ся кум - па - ні - я,

rit.

не - ве - лич - ка - я, а - ле че - сна. *p* Одні сі - ли по о - дин бік,

stringendo *rit.*

дру - гі сі - ли по дру - гий бік, Ку - пер' - ян най - стар - ший

cresc. *f*

mf *tranquillo*

по - се - ре - ди - ні. Зі - бра - ли - ся ми та всі ту - те - чки,

mf

не про - сті.ї лю - ди, все ре - мес - нич - ки... То пи - са - рі, то ма - ля - рі,

p

то ко - ва - лі, то слю - са - рі, то му - зи - ки, то дзво - на - рі,

poco a poco cresc.

то шевчи-ки, то кра-ма-рі, ви-но-ва-ри й пи-во-ва-ри, Купер'ян-цех-мей - стер

над со-ло-мо-ю. Ой дай же нам, гос-по-ди, що ми зіб-ра-лись,

rit. *con morbidezza* *p* *comodo*

що ми со-бі тро-шеч-ки по-на-пи-ва-лись; хто ма-ю-чий, хто ба-га-тий,

rubato *sempre p*

хто по-кір-ний, хто зав-зя-тий, хто врод-ли-вий, хто хо-ро-ший,

cresc.

ко - му те - чуть зрі - чок гро - ші, а Ку - пер' - ян ка - же:

cresc.

f con fiera

Poco agitato

sotto voce

„Я весь у зло - ті!“ Бі - жить Ган - на

ще й Те - тя - на

стра - шить бать - ка

poco a poco string. e cresc.

Ку - пер' - я - на;

бі - жить Ган - на ще й Да - нил - ко:

„Ті - кай, тат - ку, ку - ди вид - ко, ось ма - му - ня йде,

p piu allegro

всім бі - да бу - де!“ Од - ні ка - жуть: „Іс - крий - мо - ся!“

pp

Дру - гі ка - жуть: „При - знай - мо - ся!“ О - дин ка - же: „Си - дим ти - хол!“

pp

f

Другий ка - же: „Бу - де ли - хол!“ А Ку - пер'ян ка - же: „Я - кось - то бу - де!“

cresc. *f* *risoluto* *colla parte*

СТОЇТЬ ЯВІР НАД ВОДОЮ

Обработка С. ГУЛАК-АРТЕМОВСКОГО

Andantino
espressivo

p legato

First system of piano introduction, featuring a treble and bass clef with a 2/4 time signature. The music is in a minor key and begins with a series of chords and moving lines.

Second system of piano introduction, continuing the melodic and harmonic development. It includes dynamic markings *p* and *f*.

mf

Sto-їть я - вір над во - до - ю, в во - ду по - хи - лив - ся;

First system of the vocal line, starting with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are written below the staff.

mf

First system of piano accompaniment for the vocal line, marked mezzo-forte (*mf*).

на ко - за - ка не до - лень - ка, ко - зак за - жу - рив - ся,

Second system of the vocal line, continuing the lyrics. The dynamic remains mezzo-forte (*mf*).

Second system of piano accompaniment for the vocal line, continuing the harmonic support.

на ко - за - ка не - до - лень - ка, ко - заць за - жу - рив - ся,

p *dim.* *p*

1. Стоїть явір над водою,
В воду похилився;
На козака недоленька, } 2 *p.*
Козак зажурився.
2. Не хилися, явороньку,
Ще ти зелененький,
Не журися, козаченьку, } 2 *p.*
Ще ж ти молоденький.
3. «Як же мені не хилитись,—
Вода корінь мие,
Як же мені не журитись, } 2 *p.*
Коли серце ние!»

КОЗА НЕ ЗАРІЗАНАЯ

(„Ой чи чуаш ти, дубе“)

Обработка К. БОГУСЛАВСКОГО

Allegro

The musical score consists of a piano accompaniment and a vocal line. The piano part is written in 5/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It features a strong, rhythmic accompaniment with chords and moving lines in both hands. The vocal line is written in the bass clef and includes lyrics in Ukrainian. The score is divided into several systems, with a repeat sign at the beginning of the second system. Dynamics include *f* (forte) and *l. p.* (piano). The tempo is marked *Allegro*.

Ой чи чу - еш ти, ду - бе: я на шлю на те бе то - пір! То - пір не йде ду - ба рубить,

а дуб не йде вед - ме - дя бить, вед - мідь не йде лю - дей драть, лю - ди не йдуть вов - ка бить,

вовк не йде ко - зу їс - ти, ко - за не за - рі - за - на - я. // - дить.

Для повторення | Для окончання

*²) Этот такт исполняется в I^{ом} куплете 1 раз, во II^{ом} - 2 р., в III^{ем} - 3 р. и т.д.

1. Ой чи чуєш ти, дубе:
Я нашлю на тебе топір!
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить,
Ведмідь не йде людей драть,
Люди не йдуть вовка бить,
Вовк не йде козу їсти,
Коза не зарізана.
2. Ой чи чуєш ти, топір:
Я нашлю на тебе камінь!
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
3. Ой чи чуєш ти, камінь:
Я нашлю на тебе вогонь!
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
4. Ой чи чуєш ти, вогонь:
Я нашлю на тебе воду!
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
5. Ой чи чуєш ти, вода:
Я нашлю на тебе бика!
Бик не йде воду пить,
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
6. Ой чи чуєш ти, биче:
Я нашлю на тебе довбню!
Довбня не йде бика бить,
Бик не йде воду пить,
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
7. Ой чи чуєш ти, довбне:
Я нашлю на тебе черви!
Черви не йдуть довбню точить,
Довбня не йде бика бить,
Бик не йде воду пить,
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
8. Ой чи чуєте ви, черви:
Я нашлю на вас кури!
Кури не йдуть черви клюкати,
Черви не йдуть довбню точить,
Довбня не йде бика бить,
Бик не йде воду пить,
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
9. Ой чи чуєте ви, кури:
Я нашлю на вас бабу!
Баба не йде кури шупати,
Кури не йдуть черви клюкати,
Черви не йдуть довбню точить,
Довбня не йде бика бить,
Бик не йде воду пить,
Вода не йде вогонь лить,
Вогонь не йде камінь палить,
Камінь не йде топір тупить,
Топір не йде дуба рубить,
А дуб не йде ведмедя бить ... і т. д.
10. Ой чи чуєш ти, бабо:
Я нашлю на тебе діда!
Дід іде бабу бить,
Баба іде кури шупати,
Кури ідуть черви клюкати,
Черви ідуть довбню точить,
Довбня іде бика бить,
Бик іде воду пить,
Вода іде вогонь лить,
Вогонь іде камінь палить,
Камінь іде топір тупить,
Топір іде дуба рубить,
А дуб іде ведмедя бить,
Ведмідь іде людей драть,
Люди ідуть вовка бить,
Вовк іде козу їсти, —
Коза дома сидить.

ОЙ ЗАПИВ КОЗАК, ЗАПИВ

Обработка Н. ЛЫСЕНКО

Andante cantabile

Piano introduction in B-flat major, 3/4 time. The right hand plays a melodic line starting with a quarter rest, followed by eighth and quarter notes. The left hand plays a simple accompaniment with a half note and a quarter note. Dynamics include piano (*p*) and a hairpin crescendo.

Piano accompaniment for the first system. The right hand features chords and moving lines, while the left hand provides a steady accompaniment. Dynamics include forte (*f*), decrescendo (*dim.*), and piano (*p*).

Vocal line starting with the lyrics "Ой за - пив ко - за - зак, за - пив,". The melody is in the bass clef. Dynamics include *ten. p* and *ten.*

Ой за - пив ко - за - зак, за - пив,

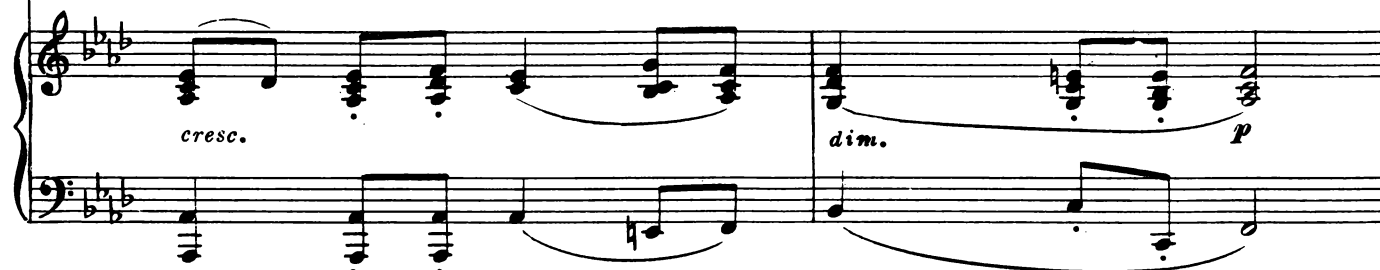

Piano accompaniment for the second system. Dynamics include piano (*p*).

Vocal line starting with the lyrics "ой та за - пив, за - гу - ляв - ся,". Dynamics include *cresc.*, *dim.*, and *p*.

ой та за - пив, за - гу - ляв - ся,

Piano accompaniment for the third system. Dynamics include *cresc.*, *dim.*, and *p*.

а його кінь вороженький

cresc. та на стані застоюся.

p *cresc.* *p*

1. Ой запив козак, запив,
Ой та запив, загулявся,
А його кінь вороненький
Та на стані застоявся.
2. Ой порадь мене, коню,
Де ми будем ніч ночувати,
Де ми будем ніч ночувати,
Хто нам буде постіль слати?
3. Та переночуєм
Ой в степу при дорозі!
Ой на лютім морозі,
Та при білій березі.

МАКСИМ, КОЗАК ЗАЛІЗНЯК

Обработка Н. ЛЫСЕНКО

Tempo di Marcia

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in 2/4 time, marked 'Tempo di Marcia'. The piano part features a steady bass line with chords in the right hand. The voice part enters in the second system with the lyrics 'Максим, козак залізник, козак з Запорозжя,'. The score includes various musical notations such as dynamics (p, f, poco a poco crescendo), articulation (accents), and phrasing slurs. There are also triplets and fermatas indicated. The piece concludes with a final piano accompaniment.

p

poco a poco crescendo

f

p

f

Максим, козак залізник, козак з Запорозжя,

як ви - ї - хав на Вкра - ї - ну, як пов - на - я ро - жа,

як ви - ї - хав на Вкра - ї - ну, як пов - на - я ро - жа.

Для повторення

шан - ці.

Для окончання

dim. poco a poco

pp

perdendosi

1. Максим, козак Залізняк, козак з Запорожжя,
Як виїхав на Україну, як повная рожа. (2 р.)
2. Зібрав війська сорок тисяч в місті Жаботині,
Обступили город Умань у ідній годині. (2 р.)
3. Обступили город Умань, поробили шанці,
Як вдарили з семи гармат у середу вранці. (2 р.)
4. Як вдарили з семи гармат у середу вранці, —
Накидали воріженьків та й повнії шанці. (2 р.)

ОЙ І НЕ СТЕЛИСЯ, ХРЕЩАТИЙ БАРВІНКУ

Обробка Н. ЛЫСЕНКО

Andante

mf

Ой і не сте - ли - ся, хре - ща - тий бар - він - ку,

та і по кру - тій го - рі. Гей, не вті - шай - тесь,

злі - ї во - рі - жень - ки, та при - го - донь - ці мо - їй.

2. 4.

- де.

5.

- зу!

1. Ой і не стелися, хрещатий барвінку,
Та і по крутій горі.
Гей, не втішайтесь, злії воріженьки,
Та пригодоньці моїй.
2. Бо моя пригода — козацькая врода,
Та як ранняя роса:
Що вітер повіє, сонечко пригріє —
Роса на землю впаде.
3. Наїхали пани та і орандарі
Воли й вози забирають...
Гей, беруть вони усю худібоньку, —
Не маю ж бо що й казати.
4. А я, як жив буду, то все те здобуду:
Воли й вози по куплю,
Мережані ярма, тернові занози
Ще ж бо й сам пороблю.
5. На людську славу, тую поговорку
Ще раз у Крим ісходжу:
Повні вози солі, повні мажі риби
Ще й додому привезу!

ТА ОРАВ МУЖИК КРАЙ ДОРОГИ

Обработка А. ШТОГАРЕНКО

Allegro

f *sf*

mf

Та о - рав му - жик край до - ро - ги, та о - рав му - жик

p

край до - ро - ги. Гей! Цоб! Ца - бе, ря - бий, тпру!

mf

Край до - ро - ги!

1. Та орав мужик край дороги. (2 р.)
Гей, цоб! Цабе, рябий, тпру!
Край дороги!
2. Та воли в його круторогі,
А погоничі чорноброві.
Гей, цоб! Цабе, рябий, тпру!
Чорноброві!
3. Та поклав торбу при дорозі. (2 р.)
Гей, цоб! Цабе, рябий, тпру!
При дорозі!
4. Та ішли дівки за грибами,
Та вони в його торбу вкрали.
Гей, цоб! Цабе, рябий, тпру!
Торбу вкрали!
5. Та не порожню — з пирогами,
Та начинені горобцями!
Гей, цоб! Цабе, рябий, тпру!
Горобцями!

А ПОПІД ТЕРЕН...

Обробка Я. СТЕПОВОГО

Adagio

p

А по - під те - рен,

pp

ad lib.

гей, по - під те - рен, там би - та - я до - рі - жень - ка ле - жить.

dim. pp

А попід терен, гей, попід терен,
Там битая доріженька лежить.

А попід терен, гей, та й убитая,
Слізеньками та й политая.

А туди пройшов, гей, туди пройшов,
Туди пройшов всерекрутський набор.

А попереду офіцер молодий
Із коника похиляється.

ПІСНЯ ПРО БАЙДУ

Обработка М. ВЕРИКОВСКОГО

Allegro moderato
risoluto

The musical score is written for voice and piano. It begins with a piano introduction in the key of B-flat major, 2/4 time, marked *Allegro moderato risoluto* and *f*. The piano part features a rhythmic accompaniment of eighth and sixteenth notes. The vocal line enters in the second measure with the lyrics "Ой п'є Бай - да мед - го - рі -". The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern. The lyrics continue: "- лоч - ку, та не день, не ніч - ку," and "та не го - ди - ноч - ку, та не день, не". The score is arranged in four systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

Ой п'є Бай - да мед - го - рі -

- лоч - ку, та не день, не ніч - ку,

та не го - ди - ноч - ку, та не день, не

Для повторення

ніч - ку, та не го - ди - ноч - ку.

Для окончання

пи - ти!"

1. Ой п'є Байда мед-горілочку,
Та не день, не нічку, та не годиничку. (2 р.)
2. Прийшов до нього цар турецький:
«Ой що ж ти робиш, Байдо молодецький?» (2 р.)
3. «Ой п'ю, царю, мед-горілочку,
Та не день, не нічку, та не годиничку». (2 р.)
4. «Покинь, Байдо, байдувати,
Сватай мою дочку та йди царювати». 2 р.)
5. «Твоя дочка — поганая,
Вся твоя родина плюгавая!» (2 р.)
6. «Візьміть Байду, ізв'яжіте
Та за ребра гаком, гаком зачепіте!» (2 р.)
7. Висить Байда на дубочку,
Та не день, не нічку, та не годиничку. (2 р.)
8. Прийшов до нього цар турецький:
«Ой що ти бачиш, Байдо молодецький?» (2 р.)
9. «Бачу, царю, два дубочки,
А на тих дубочках сидять голубочки. (2 р.)
10. Дозволь, царю, лучка взяти,
Тобі на вечерю голубочка зняти!» (2 р.)
11. Ой як стрельнув Байда з лука
Та попав цареві поміж самі вуха. (2 р.)
12. «Тобі, царю, в землі гнити,
Байді молодому мед-горілку пити!» (2 р.)

ОЙ ВИДНО СЕЛО

Обработка К.БОГУСЛАВСКОГО

Tempo di Marcia

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a steady bass line in the left hand and chords in the right hand. Dynamics include *pp* (pianissimo) and *p* (piano). The vocal line is in a bass clef and includes lyrics in Ukrainian.

p
Ой видно се -

pp *p*

- ло, ши - ро - ке се - ло під го - ро -

- ю. Ой там і - дуть стріль - ці, чер - во - ні - ї

mf

стріль - ці до бо - ю. І - де,
А на
А хто

і - де вій - сько крізь ши - ро - ке
Ук - ра - ї ні там сте - пи ши -
пі - де зна - ми, бу - де сла - ву

f

по - ле, - хлоп - ці, гей, то хлоп - ці,
- ро - кі, дів - ча - та хо - ро - ші,
ма - ти, - ми йдем за сво - бо - ду

Приспів

як со - ко - ли! Ха - ха, ха - ха, ха -
чор - но - о - кі!
во - ю - ва - ти!

cresc.

-ха, ха - ха, ха - ха, гей! Дів - чи - но, риб - чи - но,

чор - но - брив - ко мо - я, вий - ди, вий - ди, вий - ди, вий - ди

чим ско - рі - ше до вік - на. Хлоп - ці, гей, то
Дів - ча - та хо -
Ми йдем за сво -

хлоп - ці, як со - ко - ли!
- ро - ші, чор - но - о - кі!
- бо - ду во - ю - ва - ти!

ВЗЯВ БИ Я БАНДУРУ

Обработка В. КОСЕНКО

Allegro

The first system of the score shows the piano introduction. It consists of three staves: a bass staff with a whole rest, a grand staff (treble and bass clefs) with a forte (*f*) dynamic marking, and a bass staff with a melodic line. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The music features chords and a moving bass line.

The second system contains the vocal entry and piano accompaniment for the first line. The vocal line is on a single staff with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The lyrics are: "1. Взяв би я бан - ду - ру та й за -". The piano accompaniment is on a grand staff with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The music includes chords and a melodic line in the bass.

The third system contains the vocal entry and piano accompaniment for the second line. The vocal line is on a single staff with a forte (*f*) dynamic marking. The lyrics are: "- грав, що знав. Че - рез ту бан - ду -". The piano accompaniment is on a grand staff with a forte (*f*) dynamic marking. The music includes chords and a melodic line in the bass.

- ру бан - ду - ри - стом став.

1. Взяв би я бандуру та й заграв, що знав.
Через ту бандуру бандуристом став.
2. А все через очі, коли б я їх мав,
За ті карі очі душу б я віддав.
3. Марусино, серце, пожалій мене,
Візьми моє серце, дай мені своє.
4. Де Крим за горами, де сонечко сяє,
Там моя голубка з жалю завмирає.
5. Взяв би я бандуру та й заграв, що знав.
Через ту бандуру бандуристом став. (2 р.)

ОЙ ВАЖУ Я, ВАЖУ

Обробка А. ЧИШКО

Allegro

The musical score is written for voice and piano. It consists of four systems of music. The first system shows the beginning of the piece with a piano introduction in the right hand and a bass line in the left hand. The tempo is marked 'Allegro'. The second system introduces the vocal line with the lyrics 'Ой ва-' and includes a 'rall.' marking and a 'Meno mosso' tempo change. The piano accompaniment features a 'f' dynamic. The third system continues the vocal line with the lyrics '- жу я, ва - жу на ту дів - чи - ну вра - жу; ме - не бать - ко' and includes a 'sempre staccato' marking for the piano accompaniment. The fourth system concludes the piece with the lyrics 'не пус - ка - є, я вві - ко неч - ко ла - жу. Гей! Гук!' and a 'Più mosso' tempo change with a 'mf' dynamic.

rall. *Meno mosso*

Ой ва -

- жу я, ва - жу на ту дів - чи - ну вра - жу; ме - не бать - ко

sempre staccato

Più mosso *mf*

не пус - ка - є, я вві - ко неч - ко ла - жу. Гей! Гук!

Темпо I (Meno mosso)

pp

Чу-ман-дра! Гар-на ж дів-чи-на та-ка! У ві-кон - це ти-хень-ко, тай-ті-ка-

pp

-ти шви-день-ко че-рез по - ле та став-ок до дів-чи - ни у са-док.

mf Più mosso

Гей! Гук! Чу-ман-дра! Гар-на ж дів-чи - на та - ка.

Темпо I (Meno mosso)

mp

Хма-ри не - бо за - сти-ла-ють,

ко - за - ко - ві за - ва - жа - ють. Ой го - ре! Ой бі - да! Ще не дій - деш

до сад - ка. Гей! Гук! Чу - ман - дра! Ще не дій - деш до сад - ка.

Riù meno mosso

tr

Ой ти, мі - сяць, за - сві - ти, до дів - чи - ни до - ве - ди! Ко - ли ж бу - ду

tr

rit.

ці - лу - ва - ти, за - хо - вай - ся за ха - ти. Ко - ли ж бу - ду ці - лу - ва - ти,

за_хо_вай - ся за ха_ти.

pp

Rit. meno mosso

Сві_тив мі_сяць, й пе_ре_став,

p

хло_пець дів_чи_ну об_няв; со_ло_вей_ко ж

rit. molto

portamento

хоч і ба_чив, та ні_ко_му не ска_зав.

a tempo

pp

Ой лю - би ж, ко - за - чень - ку, по - мо - жи ж то - бі бо - же, ой ці - луй сво -

pp

- ю дів - чи - ну, по - ки сер - день - ко змо - же! Гей! Гук! Ой ці - луй,

f

росо а росо асцелер.

по - ки мі - сяць за ту - че - ю, по - ки сон - це за кру - че - ю, по - ки пі - вень

не кри - чить, по - ки бать - ко спить. Гей! Гук! Чу - ман - дра!

Гар - на ж дів - чи - на та - ка. Гей! Гук! Ой ці - луй,

The first system of music consists of a vocal line in the bass clef and a piano accompaniment in the grand staff (treble and bass clefs). The key signature is one sharp (F#), indicating G major. The vocal line has lyrics: "Гар - на ж дів - чи - на та - ка. Гей! Гук! Ой ці - луй,". The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble.

p росо а росо аssel. e cresc.
по - ки мі - сяць за ту - че - ю, по - ки сон - це за кру - че - ю,

The second system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The key signature remains G major. The vocal line has lyrics: "по - ки мі - сяць за ту - че - ю, по - ки сон - це за кру - че - ю,". The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble. A piano dynamic marking (*p*) is present at the beginning of the piano part.

по - ки пі - вень не кри - чить, по - ки бать - ко спиць.

The third system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The key signature remains G major. The vocal line has lyrics: "по - ки пі - вень не кри - чить, по - ки бать - ко спиць." The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble.

Гей! Гук!

The fourth system of music concludes the piece. The key signature remains G major. The vocal line has lyrics: "Гей! Гук!". The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble. The system ends with a double bar line and a fermata over the final notes.

ГРИЦЮ, ГРИЦЮ, ДО РОБОТИ!

Обробка В. КОСЕНКО

Allegro

The first system of the piano introduction is written in 4/4 time. It features a rhythmic melody in the right hand with eighth and sixteenth notes, and a bass line in the left hand with quarter and eighth notes. The tempo is marked 'Allegro'.

mf

Гри - цю, Гри - цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця пор - ва -

The second system contains the first line of the vocal melody and piano accompaniment. The vocal line is in the bass clef, and the piano accompaniment is in the treble and bass clefs. The tempo remains 'Allegro'. The lyrics are: 'Гри - цю, Гри - цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця пор - ва -'.

meno mosso

- ні чо - бо - ти... Гри - цю, Гри - цю, до те - лят! В Гри - ця ні - жень -

The third system contains the second line of the vocal melody and piano accompaniment. The tempo is marked 'meno mosso'. The lyrics are: '- ні чо - бо - ти... Гри - цю, Гри - цю, до те - лят! В Гри - ця ні - жень -'.

Allegro

- ки бо - лять...

The fourth system contains the piano accompaniment for the third line of lyrics. The tempo is marked 'Allegro'. The lyrics are: '- ки бо - лять...'.

mf

Гри-цю, Гри-цю, мо-ло-ти-ти! Гриць не зду-жа - є ро-би-ти... Гри-цю. Гри-цю.

mf

meno mosso *Allegro*

вру-бай дров! Ка-хи, ка-хи! Не-здо-ров...

mf

Гри-цю, Гри-цю,

mf

ро-би хліб! Ка-хи, ка-хи! Щось ох-рип... Гри-цю, Гри-цю, до Ма-ру-сі!

8

meno mosso (*parlando*)

Allegro

„За - раз, за - раз у - бе - ру - ся!“

poco a poco rit.

a tempo

*mf**rubato*

Гри - цю, Гри - цю,

хоч же - нить - ся? „Не мо - жу од - го - во - рить - ся!“ Гри - цю, Гри - цю,

meno mosso (*parlando*)

Allegro

ко - го взя - ти? „Кра - ще Га - лі не зіс - ка - ти!“

mosso a mosso rit.

meno mosso
tr

„Га - лю, сер - день - ко мо - е, чи ти пі - деш

Allegro

за ме - не?“ „Стид - вий, брид - кий, не люб - лю,

і за те - бе не пі - ду!“

КАЗАВ МЕНІ БАТЬКО

Обработка Н. ЛЫСЕНКО

Allegro giocoso

f *p* *p leggiero*

scherzando

Ка-зав ме-ні ба-ть-ко, що-б я о-же-ни-в - ся, по дос-віт-ках не хо-див

тай не во-ло-чив - ся, по дос-віт-ках не хо-див тай не во-ло-чив - ся.

sempre f

*) В 5ом куплете этот такт исполняется 2 раза.

1. Казав мені батько,
Щоб я оженився,
По досвітках не ходив } (2 р.)
Та й не волочився.
2. А я козак добрий,
Та й не волочуся,
Де дівчину чую,
Там і ніч ночую,
А де молодички,
Там я і дві нічки.
3. Покіль не женився,
Потіль не журився
Ні ложкою, ні мискою, } (2 р.)
Ні третьою колискою.
4. А як оженився,
Так і зажурився
І ложкою, і мискою, } (2 р.)
Ще й третьою колискою.
5. Як прийшов у хату,
Одне каже: «Тату!»
Друге каже: «Папи!»
Жінка каже: «Бери шапку, } (2 р.)
Тікай к чорту з хати!»

ОЙ КУМ ДО КУМИ ЗАЛИЦЯВСЯ

Обработка Я. СТЕПОВОГО ©

Allegro

f *p*

mf

Ой кум до ку - ми за - ли - цяв - ся,

mf staccato

ви - о - ра - ти по - леч - ко о - бі - цяв - ся.

mp

Він о - рав, при - о - рав, при - о - ру - ю - чи ка - зав:

„Ти, ку - ма, ти ду - ша, ти кру - гом, ку - мо, *ten. ten.*

хо - ро - ша!

Ой кум до куми залицявся,
 Виорати полечко обіцявся.
 Він орав, приорав, приоруочи казав:
 «Ти, кума, ти душа, ти кругом, кумо, хороша!»

Ой кум до куми залицявся,
 Посіяти конопельки обіцявся.
 Він сів, сів, присіваючи казав:
 «Ти, кума, ти душа, ти кругом, кумо, хороша!»

Ой кум до куми залицявся,
 Ізібрати конопельки обіцявся.
 Він збирав, вибирав, визбираючи казав:
 «Ти, кума, ти душа, ти кругом, кумо, хороша!»

Ой кум до куми залицявся,
 Пошити сорочечку обіцявся.
 Він шив, вишивав, вишиваючи казав:
 «Ти, кума, ти душа, ти кругом, кумо, хороша!»

Ой кум до куми залицявся,
 Надіти сорочечку обіцявся.
 Він надів, надівав, надіваючи казав:
 «Ти, кума, ти душа, ти кругом, кумо, хороша!»

СОДЕРЖАНИЕ

<i>За горою, за крутою</i> (Про пана Саливона). Обработка Л. Ревуцкого	5
<i>Балада про Довбуша</i> . Обработка Д. Задора	6
<i>Та не жур мене, моя мати</i> . Обработка Н. Лысенко	11
<i>Про Ревуху</i> . Обработка Л. Ревуцкого	13
<i>Ой не пугай, пугаченьку</i> . Обработка Н. Лысенко	15
<i>Про Купер'яна</i> . Обработка Н. Лысенко	17
<i>Стоїть явір над водою</i> . Обработка С. Гулак-Артемовского	23
<i>Коза не зарізаная</i> («Ой чи чуєш ти, дубе»). Обработка К. Богуславского	25
<i>Ой запив козак, запив</i> . Обработка Н. Лысенко	27
<i>Максим, козак Залізник</i> . Обработка Н. Лысенко	29
<i>Ой і не стелися, хрещатий барвінку</i> . Обработка Н. Лысенко	32
<i>Та орав мужик край дороги</i> . Обработка А. Штогаренко	34
<i>А попід терен...</i> Обработка Я. Степового	36
<i>Пісня про Байду</i> . Обработка М. Вериковского	37
<i>Ой видно село</i> . Обработка К. Богуславского	39
<i>Взяв би я бандуру</i> . Обработка В. Косенко	42
<i>Ой важу я, важу</i> . Обработка О. Чишко	44
<i>Грицю, Грицю, до роботи!</i> Обработка В. Косенко	50
<i>Казав мені батько</i> . Обработка Н. Лысенко	54
<i>Ой кум до куми залицявся</i> . Обработка Я. Степового	56

УКРАИНСКИЕ НАРОДНЫЕ ПЕСНИ ИЗ РЕПЕРТУАРА И. С. ПАТОРЖИНСКОГО

Редактор Л. Шохин

Лит. редакторы И. Мовчан и Р. Рапопорт

Техн. редактор М. Ильина

Подписано к печати 25/IV 1963 г. А 05628. Форм. бум. 60×90¹/₈. Бум. л. 3,625. Печ. л. 7,25. Уч.-изд. л. 7,25.
Тираж 3400 экз. Зак. 4467. Цена 73 к.

Московская типография № 6 Мосгорсовнархоза